

KANOLA ÜRETİM TEKNOLOJİSİ

Kışlık olarak yetiştirilecek Kanolanın üretimi hububat üretiminden çok farklı değildir. Sonbaharda iyi hazırlanmış tavlı bir tohum yatağı hazırlayarak mümkün olduğunca erken ekim yapmak ve iyi bir yabancı ot mücadelesi ile kanola üretimini gerçekleştirmek mümkündür. Yalnız yazlık olarak üretilen kanolada sulama ve gerektiğinde yabancı ot mücadelesini tekrarlamak gerekecektir. Ancak ülkemiz şartlarında yazlık olarak kanola yetiştirmek çok marjinal alanlar dışında pek ekonomik olmayacaktır. Dolayısı ile bahsedilen üretim tekniği kışlık kolza içindir.

İklim ve Toprak İsteği: Kanola, verimli ve iyi dreajlı topraklara ihtiyaç göstermektedir. Güneşli günler ve soğuk geceler kolza yetişmesi için oldukça uygundur; hasat zamanında havanın kuru olması gerekmektedir. Kanolanın 300 ile 2800 mm yıllık yağışa, 5-27°C arasında yıllık ortalama sıcaklığa, ve 4.2 ile 8.2 arasına pH'a toleranslı olduğu bildirilmektedir.

Çeşit Seçimi: Çeşit seçimi genellikle yetiştirme (vejetasyon) periyodunun uzunluğu ile belirlenmektedir. Vernelizasyon ihtiyacı değişiklik gösteren ve olgunlaşması uzun süren kışlık çeşitlerin tersine, yazlık çeşitler vernelizasyon ihtiyacı göstermeyen kısa olgunlaşma periyoduna sahiptir. İklim ve çiftçilik sistemlerindeki büyük farklılıklardan dolayı çeşitler genellikle özel olarak ıslah edildikleri bölgelerde en iyi adaptasyon göstermektedirler.

Toprak İşleme ve Tohum Yatağı Hazırlığı: Kanola, geleneksel hububat tarımında kullanılan toprak işleme aletlerinin dışında özel bir alete ihtiyaç göstermez. Tohum yatağı hazırlanması başarılı bir Kanola üretimi için oldukça önemlidir. Geniş yapraklı yabancı otlara karşı en iyi savunma hızlı çimlenme, çıkış ve bü-

yümeyle elde edilmektedir. Homojen yüzeysel bir ekim çimlenmeyi hızlandırmakta ve ürünün yabancı otlarla mücadeleye yeteneğini arttırmaktadır. Maksimum sürüm derinliği genellikle 10-13 cm arasındadır. Killi veya killi kumlu gibi ince tekstürlü toprakları açmak, karların erimesine veya yağmur sularının süzülmesine izin vermek amacıyla derin işleme yapılabilir. 15-18 cm'den daha derin işlemin büyük bir değeri yoktur ve sadece dikkate değer bir şekilde daha fazla masrafa sebep olmaktadır.

Ekim: Kanola tohumu küçük olduğundan sonbahar toprak sürümü ve sıkı bir tohum yatağının hazırlanması arzu edilmektedir. Ekimden önce toprağın bastırılması sıkı ve düzgün bir tohum yatağı hazırlığına yardım eder. Tohumlar çok küçük olduğundan kanola tohumunun yayılması için tohumun yarı yarıya kırık tohumla karıştırılması önerilir; hektara 10 kg tohum için mibzerin hektara 20 kg karışık tohum olacak şekilde kalibrasyonu yapılmalıdır. Tohumun ekim derinliği 2.5 cm ve daha az olmalıdır, fakat toprak kaymak tabakası bağlamazsa fideler 5 cm ve daha derinden çıkış yapabilmektedir. Ekim derinliği çıkan fidelerin sayısını ve gelişmesini büyük ölçüde etkilemektedir. Kanola tohumu çimlenme için yeterli nem ulaşmak için gereğinden daha derin ekilmemelidir. 12 ile 25 mm derinlikte, sıkı, nemli, ve ılık tohum yatağına ekilen Kanola tohumları yüksek bir çıkış yüzdesiyle birlikte hızlı bir çimlenme göstermektedirler. Kanola ekimi için optimum toprak sıcaklığının 10 °C olduğu yapılan çalışmalarla belirlenmiştir. 10 °C üzerindeki toprak sıcaklığı yüksek çimlenme oranı, hızlı çıkış ve hızlı bir yaprak gelişmesi sağlamaktadır. Sıkı bir şekilde bastırılmış tohum yatağı tohum için mükemmel bir nem ve oksijen sağlamaktadır.

Birim Alandaki Bitki Sıklığı (Tohum Miktarı): Kanola verime çok az etkisi olan, nispeten değişik oranlarda değişen ekim yoğunluğuna veya bitki

populasyonuna oldukça esnek bir üründür. İyi bir ekim sıralardaki boşlukları minimize etmeli ve m²'de 80-180 arasında bitki populasyonu sağlamaya çaba gösterilmelidir. 15 cm lik mibzer sıra arası metre başına 12-27 bitki çıkışına ihtiyaç göstermektedir.

Ekim Zamanı: Kışlık Kanolada erken ekimler daha yüksek verim vermektedir. Bunun belli başlı sebebi kışa rozet dönemi denilen 4-5 yapraklı dönemde girebilmesidir. Daha geç ekimlerde soğuk zararı görülebilir. Çok erken ekimlerde ise havanın iyi gitmesi durumunda bitkiler zamansız sapa kalkarak zararlanabilirler. Ekim zamanına şu faktörler etki edebilirler:

- Bölgedeki donsuz periyot
 - Ekilecek çeşit ve olgunlaşması için gerekli gün sayısı
 - Kültürel işlemler
 - Tarlada işlemlere başlamayı belirleyen ilkbahardaki hava durumu
 - Tohum yatağı özelliği (nem, sıcaklık)
 - Toprak yapısı ve eğim
 - Çeşidin toprak sıcaklığına olan tepkisi
 - Yabancı ot durumu ve kontrol metodu
- Çiftlik büyüklüğü ve ekipman

Gübreleme: Kanolada başarılı gübreleme programı topraktaki mevcut besin elementlerinin durumuna bağlı olarak belirlenendir. Kanola, nitrojen ve fosfat gübrelemesine iyi tepki vermektedir. Genellikle dekara 10 kg saf azotun yarısı erken ilkbaharda kullanılmalıdır. Fosfor olarak ise dekara 8 kg yararlı gerekmektedir. Toprak tahlili neticesinde toprakta bu miktardan daha az seviyede fosfor bulunduğu takdirde aradaki fark kadar gübre ekimden önce toprağa verilmelidir. Kanola kükürtü çok sever. Bu nedenle kullanılacak gübrelerin sülfat formunda olmaları verimde olumlu etki yaratacaktır. Gübreye direk temas tohumlarda zarar meydana getirdiğinden mibzerde hem tohum hem de gübrenin

KANOLA YETİŞTİRİCİLİĞİ

Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı
Şube Müdürlüğü

No: T/8
2018

SAMSUN
İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

aynı tüpe boşaltıldığı durumlarda düşük miktarda gübre kullanılmalıdır.

Hasat: Harnuplar aynı zamanda olgunlaştığı ve kolayca dağılma gösterir. Kuru ve olgun tohumlar doğrudan biçerdöverle hasat edilebilir. Ürünü biçmek için en iyisi tohumlar tamamen olgunlaşana kadar beklemek ve bitkilerin nemli olduğu bulutlu havalarda hasat etmektir. Böylece dağılma azalacaktır.

Münavebe: Kanola üretimi için gerekli toprak işleme, ekim sistemi, toprak zonları ve toprak tiplerine göre değişiklik göstermektedir. Kullanılacak sistem toprağın nemine, yabancı otlara, önceki ürüne, tarladaki bitki artıklarına, zararlı ve hastalıklara, toprağın kayganlığına, gübre dağılımına ve kullanılacak mevcut makine durumuna bağlı olmaktadır. Tek başına bütün kriterleri sağlayan bir sistem yoktur. Bir lokasyonda başarılı olan bir uygulama diğer bir lokasyonda başarısız olabilmektedir. Bu nedenle başarılı bir sistem:

- Tohuma çimlenme, çıkış, kök ve bitki gelişimi için uygun bir çevre ,
- Su alımını, depolamasını ve hareketini kolaylaştıran bir toprak yapısı,
- Ekim veya çıkış döneminde tarlada daha henüz yeşil bir vejetasyon gelişiminin olmadığı dönemde yabancı ot kontrolünü,
- Tarımsal kimyasalların uygun derinlikte yer almasını,
- Bitki artıklarının tarlaya uygulanacak olan gübre veya herbisitlerle herhangi bir etkileşiminin olmamasını,
- Zararlı ve bitki hastalıklarının kontrolünü,
- Herhangi bir toprak erozyonu olmamasını sağlamalıdır.

Kanola tahıllar, keten, mısır, patates, ve şeker pancarından sonra ekilebilir, fakat hardaldan ve ayçiçeğinden sonra ekilmemelidir.

SAMSUN İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

<http://samsun.tarimorman.gov.tr>

E-Posta : samsun@tarimorman.gov.tr

Kılıçdede Mah. Abdülhakhamit Cad. No:5 55060 İlkadım/SAMSUN

Telefon : 0362 2313700 (3 Hat) Faks : 0362 2332163

